

مدل شایستگی‌های مورد نیاز برای ریاست واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی

مهستی معتضد منجمی^{۱*}، حمیده رشادت جو^۲، پریش جعفری^۳

۱- دانش آموخته‌ی دکتری مدیریت آموزش عالی، دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران، ایران

۲- دانشیار دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران:

۳- دانشیار دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران، ایران

mahasti_monajemi@yahoo.com

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف ارائه‌ی مدل شایستگی‌های مورد نیاز برای ریاست واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی، با استفاده از روش پژوهش آمیخته صورت گرفت. روش: در بخش کیفی، جامعه‌ی آماری شامل رؤسای فعلی و پیشین واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی استان گیلان بود که با ۱۳ نفر از آنها مصاحبه‌هایی عمیق و هدفمند به عمل آمد. در بخش کمی، جامعه‌ی آماری، شامل کلیه رؤسا، معاونین واحدها و رؤسای دانشکده‌های دانشگاه آزاد اسلامی استان گیلان بود که مشتمل بر ۷۳ نفر بودند. ابزار پژوهش شامل مصاحبه و دو پرسشنامه‌ی باز پاسخ و بسته پاسخ بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها به روش فازی انجام شد. یافته‌ها: در این پژوهش ۵۱ شایستگی مورد شناسایی قرار گرفتند که در ۶ بعد راهبردی، مدیریت منابع، نمایندگی، ارتباطات، همکاری و حرفه‌ای، دسته بندی گردید. نتیجه‌گیری: با توجه به رتبه شایستگی‌های به‌دست آمده و مدل ارائه شده، پیشنهادهایی جهت ارتقای شایستگی‌ها ارائه شده است.

واژه‌گان کلیدی: شایستگی، ریاست واحد دانشگاهی، منابع انسانی، مدل شایستگی.

۱-مقدمه

آموزش عالی در دنیای امروز، یکی از حوزه‌های تخصصی است که نیازمند به کارگیری مدیرانی است که توانایی‌ها و شایستگی‌های لازم برای اداره‌ی این سازمان‌ها را داشته باشند (زیرک، کوهستانی، خوی نژاد و آهنگیان، ۱۳۸۸). ریاست دانشگاه نیازمند برخورداری از شایستگی‌های حرفه‌ای است (نورشاهی، ۱۳۸۷). بررسی‌ها نشان می‌دهد که الگوی خاصی به منظور شناسایی و تعیین شایستگی‌های رؤسای دانشگاه‌ها وجود نداشته و در انتخاب و انتصاب آنها به صلاحیت‌های فردی و حرفه‌ای افراد توجه لازم صورت نمی‌گیرد، به‌رغم آنکه طبق قوانین موجود پست ریاست دانشگاه یک پست مدیریتی حرفه‌ای است؛ ولی با آن به عنوان یک پست سیاسی برخورد می‌شود (رضایت، یمینی دوزی سرخابی، کیامنش و نوه ابراهیم، ۱۳۹۰). این پژوهش در پی آن است که با نگاهی به آینده، شایستگی‌های مورد نیاز برای رهبری و هدایت دانشگاه‌ها را مورد شناسایی قرار داده و میزان اهمیت هر کدام را با توجه به تجربیات رؤسا، معاونین و رؤسای دانشکده‌ها (اعضای هیأت رئیسه‌ی واحدهای دانشگاهی) تعیین نماید. مدل ارائه شده در این پژوهش می‌تواند به رفع نقاط ضعف مدیریتی دانشگاه‌های مورد مطالعه کمک کند و راهنمایی جهت طراحی برنامه‌های آموزشی برای بهسازی، گزینش، ارزیابی و شناسایی شایستگی‌های کلیدی به منظور جانشین پروری مدیران دانشگاهی باشد.

۲-پیشینه‌ی پژوهش

وایت^۱ در سال ۱۹۵۹ واژه‌ی شایستگی را به مثابه‌ی ویژگی‌های شخصیتی مرتبط با عملکرد برتر معرفی نمود. وی ضمن مرتبط دانستن شایستگی‌های شناختی و انگیزه، شایستگی را به عنوان تعامل مؤثر فرد و محیط تعریف نمود. پروفیسور مککلند^۲

1 - White

2 - McClelland